

Катерина Гремів

студентка гр. ФФБС-11

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

Науковий керівник: д.е.н., професор Марина Слатвінська

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

Податкові надходження є головним джерелом формування доходів державного бюджету. Ці надходження забезпечують фінансування різних соціальних та економічних програм, таких як охорона здоров'я, освіта, культура, національна оборона, соціальний захист, інфраструктура та інші сфери діяльності держави.

Податки – обов'язкові, безумовні платежі до відповідного бюджету, що стягуються з платників податків. Вони виконують декілька функцій (фіскальна, регулююча та соціальна). У наш час існує декілька проблем, пов'язаних з фіскальною функцією. Це уникнення від сплати податків, нестабільність податкового законодавства, корупція, проблеми в самій податковій системі, збільшення витрат на контроль за виконанням податкового законодавства.

Сьогодні все більше й більше платників податків ухиляються від сплати. Це призводить до зменшення обсягу податкових надходжень та порушення принципу рівності перед законом. Це спонукає державу збільшувати витрати на контроль за виконанням податкового законодавства, що може призвести до зменшення фінансових ресурсів в інших галузях. Часті зміни податкового законодавства можуть призводити до складнощів у виконанні фіскальної функції, оскільки платники податків можуть не встигати адаптуватися до нових правил, що призведе до невиплати та заборгованості.

Нестабільність та недосконалість законодавства, неефективність контролю за виконанням податкового законодавства можуть створювати сприятливе середовище для корупції в цій сфері. Це призведе до порушення принципу рівності перед законом та зменшення обсягу податкових надходжень.

Сама ж податкова система також не ідеальна. Оскільки не всі доходи оподатковуються відповідно до їх реальної вартості, то це призводить до недостатнього надходження їх до бюджету держави.

Податкова система складається з прямих та непрямих податків, зборів, мит та інших платежів. Прямі податки – це податки, які сплачуються безпосередньо з доходів громадян та підприємств. До них відносяться податок з фізичних осіб, податок на прибуток та податок на майно.

Непрямі податки – податки, які сплачуються не безпосередньо з доходів громадян та підприємств, а через споживання товарів та послуг. Вони включають податок на додану вартість (ПДВ), акцизний податок на окремі товари та послуги, мита та інші подібні податки.

Детально розглянувши дані, наведені в табл. 1, ми можемо побачити, що в нашій країні рівень непрямих податкових надходжень у два рази більший за

прямі. Це свідчить про те, що Україна знаходиться на стадії розвитку економіки, оскільки в розвинених країнах прямі податки перевищують непрямі. Тож існує проблема: як підвищити рівень податкових надходжень та перейти до списку держав з розвинутою економікою.

Таблиця 1

**Податкові надходження до зведеного бюджету України
у 2018-2022 рр., у % до загального обсягу**

	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Прямі податки	25,1	26,8	26,2	28,5	19,8
Непрямі податки	56,1	53,3	52,9	56,8	33,3

Податкові надходження залежать від рівня економічного розвитку країни, обсягу виробництва та продажу товарів і послуг, рівня зайнятості, стану інфраструктури та інших факторів. Для збільшення податкових надходжень можуть застосовуватись різні заходи, такі як зниження податкових ставок для підприємств, які ведуть експортну діяльність, стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, боротьба з корупцією та незаконними схемами уникнення податків.

Одним зі способів збільшення податкових надходжень є також боротьба з тіньовою економікою та нелегальними схемами уникнення сплати податків. Для цього необхідно проводити ефективну податкову політику, контролювати платежі та вживати заходів щодо протидії корупції та незаконним діям.

Крім того, необхідно забезпечити раціональне використання податкових надходжень, орієнтуючись на потреби та пріоритети розвитку країни. Наприклад, важливо забезпечити достатній рівень фінансування у сфері охорони здоров'я, освіти та наукових досліджень, що є ключовими факторами розвитку країни.

Узагальнюючи, податкові надходження є основою формування доходів бюджету, що забезпечують фінансування соціальних та економічних програм держави. Для забезпечення раціонального використання цих коштів та збільшення податкових надходжень необхідно забезпечувати баланс між ставками податків та стимулюванням економічного зростання, боротьбу з тіньовою економікою та контроль за платежами, а також орієнтуватися на потреби та пріоритети розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Ваврик С. Р. Податкові надходження, як основа дохідної частини бюджетів: URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/23517/1/1_Ваврик%20С.Р.%20Податкові%20надходження,%20як%20основа%20до%20хідної%20частини%20бюджетів.pdf
2. Верланов С. О. Актуальні проблеми податкової системи України. *Центр Дністрянського: аналітично-адвокаційна платформа.* URL: <https://dc.org.ua/news/tax-system> (дата звернення: 17.04.2023)

3. Відкритий бюджет. URL: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes> (дата звернення: 14.04.2023)
4. Тимошенко М. В. Роль податків в процесі формування та виконання державного бюджету України. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8340> (дата звернення: 17.04.2023)